چهره

قطع خدمات برای فاقدین شناسه یکتا

سید امیر سیاح، رئیس مرکز ملی پایش و بهبود محیط کسب و کار: خدمات دولتی برای آن دسته از صاحبان مجوز که تا ۲۶ اردیبهشت مجوز الکترونیکی (شناسه یکتا) دریافت نکرده باشند به تدریج قطع می‌شود. مهم‌ترین مزیت این طرح برای فعال اقتصادی این است که می‌تواند بدون حضور و ۲۴ ساعته از خدمات دولتی بهره‌مند شود.

برداشت آب زیرزمینی در جهان

محمد جوان‌بخت، معاون وزیر نیرو در امور آب و آبفا: ۶۵ درصد برداشت از منابع آب زیرزمینی جهان توسط هند، آمریکا، چین، پاکستان و ایران صورت می‌گیرد. این پنج کشور حدود ۷۰ درصد از آب کشاورزی را در اختیار دارند که برای آبیاری بخش عمده‌ای از این اراضی، از منابع آب زیرزمینی استفاده می‌شود.

مدیریت نوسانات ارزی

جعفر قادری، نماینده مردم شیراز در مجلس: در حال حاضر بانک مرکزی نیاز ارزی را به صورت شناور مدیریت می‌کند و اگر نرخ ارز کاملا آزاد بود، شاهد التهابات ارزی قابل‌توجهی بودیم. مدیریت تمام نوسانات نرخ ارز در اختیار بانک مرکزی نیست و ناترازی‌های موجود به بودجه فشار آورده است.

«جام جم» دلیل کمبود لاستیک در بازار را بررسی می‌کند

بازار لاستیک، ترمز برید

سیده راضیه طاهریان
گروه اقتصادی

طی یک سال گذشته، برای چندمین بار است که بازار با کمبود لاستیک سواری مواجه می‌شود و تقاضای لاستیک از عرضه پیشی می‌گیرد؛ این در شرایطی است که در سال گذشته واردات لاستیک مشوق‌های زیادی داشته و طبق گفته مسئولان وزارت صنعت، معدن و تجارت و بانک مرکزی، تولیدکنندگان، ارز مورد نیاز خود را دریافت کرده‌اند.

براساس اعلام وزارت صنعت، معدن و تجارت و همچنین سخنگوی انجمن صنعت تایر، نیاز داخلی کشور به لاستیک سواری رقمی بین ۲۴ تا ۲۵ میلیون حلقه است اما میزان تولید داخلی این محصول جوابگوی تقاضای داخلی نیست و هر سال کشور مجبور است رقمی بین ۱/۵ تا ۲/۵ میلیون حلقه لاستیک سواری وارد کند. سال گذشته نیز تولیدکنندگان داخلی در بهترین حالت ۲۱ میلیون و ۵۰۰ هزار حلقه لاستیک سواری در کشور تولید کردند که برای برطرف کردن نیاز داخلی کشور، دولت باید حدود ۲/۵ میلیون حلقه لاستیک وارد می‌کرد. با وجود این‌که واردات لاستیک بعد از یک وقفه دو ساله، آزاد شد اما واردات آن به‌دلیل تعرفه بالای وارداتی که حدود ۳۲ درصد اعلام شده بود، به‌صرفه و جذاب نبوده و به همین دلیل نیمه دوم سال قبل مشکلات جدی برای تأمین لاستیک به‌ویژه لاستیک‌های رینگ ۱۳ و ۱۴ به‌وجود آمد.

اواخر آبان سال قبل با تشدید مشکلات کمبود لاستیک در بازار، دلالان را فعال کرد و با سوءاستفاده از این موقعیت، رقم این کالای مصرفی را در چند نوبت بالا بردند و از طرف دیگر تأمین لاستیک توسط مردم هم با مشکلات زیادی مواجه می‌شود.

برش

معضل قیمت‌گذاری دستوری

عدم مدیریت واردات در کنار کارشکنی تولیدکنندگان در عرضه لاستیک‌های تولید شده را می‌توان دو عامل اصلی گرانی و کمبود لاستیک سواری در این روزها دانست؛ تولیدکنندگان به دنبال فشار بر وزارت صمت برای خروج این محصول از شمول قیمت‌گذاری دستوری هستند تا به این ترتیب محصول خود را با قیمت بالاتری به فروش برسانند. توجه به میزان نیاز داخلی کشور به لاستیک سواری نشان می‌دهد که هر سال تولیدکنندگان دو میلیون حلقه لاستیک از میزان نیاز بازار عقب هستند به همین جهت راه‌اندازی طرح‌های توسعه‌ای تولید این محصول در کشور و همچنین توجه به راه‌اندازی خطوط تولیدی جدید تایر در کشور می‌تواند این مشکل را برای همیشه حل کند. در همین راستا مصطفی تنها می‌گوید: «یکی از طرح‌های توسعه‌ای تولید لاستیک سواری در کشور که صددرصد آماده بهره‌برداری است تولید دو میلیون و ۵۰۰ هزار حلقه لاستیک سواری از ۱۵ هزار تن ماده اولیه است که با این طرح دو میلیون و ۵۰۰ هزار حلقه تایر به تولیدات کشور تا پایان سال اضافه می‌شود. وی بیان کرد: طرح توسعه‌ای دیگری نیز وجود دارد که تا پایان سال محقق می‌شود و البته پیش‌بینی ما تولید ۲۵ میلیون و ۵۰۰ هزار حلقه لاستیک سواری در سال ۱۴۰۳ است که بر این اساس یک میلیون حلقه مازاد نیاز صادرات خواهیم داشت.

کاهش تعرفه واردات

در همین راستا وزارت صمت با ایجاد جذابیت برای واردکنندگان سعی کرد میزان واردات تایر را افزایش دهد. حسین فرهیدزاده، رئیس سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان در توضیح این اقدام گفت: «تعرفه واردات لاستیک از ۳۲ به ۱۰ درصد کاهش پیدا کرده و توسط هیأت وزیران ابلاغ شده تا از این طریق ناترازی با واردات و افزایش تولید داخلی رفع شود.» با یک سوم شدن تعرفه واردات لاستیک، واردکنندگانی که لاستیک آنها در گمرک رسوب کرده بود و توان ترخیص آن را نداشتند، توانستند کالای خود را ترخیص کرده و به این ترتیب ناترازی در بازار تایر برطرف شد.

با تداوم این سیاست، کمبود لاستیک سواری باید در بازار برطرف می‌شد اما با شروع اسفند و رسیدن سال ۱۴۰۲ به روزهای پایانی، مسافرت‌ها و در نتیجه آن تقاضا برای خرید لاستیک سواری افزایش یافت. انتظار می‌رفت واردات لاستیک در پنج ماه گذشته این تقاضا را مدیریت کند اما بار دیگر کمبود لاستیک منجر به جهش ناگهانی قیمت این محصول شد. در دو ماه گذشته هم اختلاف چندمیلیونی بین عرضه و تقاضا در بازار تایر باعث بی‌نظمی در این بازار شده، تا جایی که نبود لاستیک به اندازه تقاضا دوباره به گرانی لاستیک دامن زد.

بحران سود تولید

گرچه عده‌ای از کارشناسان معتقدند که تولیدکنندگان تایر از عرضه صددرصدی محصولات خود به بازار خودداری کردند تا بتوانند از این طریق قیمت این محصول را بالاتر و تولید آن را به‌صرفه‌تر کنند اما به گفته مصطفی تنها، سخنگوی انجمن صنفی صنعت تایر، قیمت‌گذاری دستوری و پرداخت ارز به‌صورت قطره‌چکانی در نیمه اول سال گذشته از عوامل موثر بر کمبود تایر سواری است. وی معتقد است: قیمت‌گذاری در مورد این تایرها به‌گونه‌ای است که تولید تایرهای سواری با سایزهای ۱۳ و ۱۴ برای کارخانجات مقرون به‌صرفه نبوده و نیست و در نتیجه تولیدکنندگان در سال گذشته عمدتا تایرهایی با سایزهای دیگر که صرفه اقتصادی داشت، تولیدکردند.

سخنگوی انجمن صنفی تایر علت عدم تأثیرگذاری کاهش تعرفه واردات لاستیک روی موجودی بازار و قیمت نهایی آن را بی‌برنامگی دولت در کاهش تعرفه واردات دانسته و گفت: تامین نیاز داخلی با واردات نیز محقق نشد زیرا واردکنندگان به‌علت عدم صرفه اقتصادی واردات رینگ‌های ۱۳ و ۱۴ رغبتی به واردات این لاستیک‌ها با این سایز نداشتند و بیشتر تایرهایی وارد کردند که تولیدکنندگان داخلی آن را تولید می‌کردند و نیازی به واردات آن نبود.

مصطفی تنها بیان کرد: با توجه به این‌که کاهش تعرفه واردات لاستیک خودروی سواری در راستای تامین نیاز داخلی صورت گرفت و از آنجا که کمبود بازار نیز مربوط به لاستیک‌های سواری سایزهای ۱۳ و ۱۴ بود، بنابراین وزارت صمت ابتدا باید تولیدکنندگان را ملزم به واردات ۱/۵ تا دو میلیون حلقه لاستیک سواری با رینگ‌های مذکور می‌کرد و سپس به واردکنندگان اجازه می‌داد تا لاستیک با سایزهای دیگر وارد کنند.

گزارش

«جام جم» ملزومات تجارت ۱۰ میلیارد دلاری تهران و اسلام‌آباد را بررسی می‌کند

دیپلماسی اقتصادی، برگ برنده همسایگی

یکی از موضوعات برجسته در سفر حجت‌الاسلام سید ابراهیم رئیسی، رئیس جمهور کشورمان به پاکستان تقویت مناسبات تجاری میان دو کشور است، زیرا وی قبل از حرکت به سمت اسلام‌آباد بر این موضوع تأکید و اعلام کرد؛ هدف‌گیری تجارت خارجی ایران با پاکستان بر مبنای ۱۰ میلیارد دلار تعیین شده؛ درحالی که آمارها نشان می‌دهد حجم تجارت دو کشور در سال گذشته حدود سه میلیارد دلار بوده است.

رئیسی در نشست خبری مشترک محمد شهباز شریف، نخست‌وزیر جمهوری اسلامی پاکستان با اشاره به سطح روابط تجاری تهران و اسلام‌آباد بیان کرد: سطح روابط تجاری و اقتصادی بین دو کشور، سطح قابل قبولی نیست اما تصمیم گرفتیم این سطح روابط تجاری را در گام اول به ۱۰ میلیارد دلار افزایش دهیم.

به نظر می‌رسد رقم اعلام شده برای ارتقای ظرفیت تجارت خارجی دو کشور قابل تحقق است، زیرا ایران و پاکستان ظرفیت‌های خوبی برای این موضوع دارند. وجود سه منطقه مرزی فعال اعم از ریمدان که در ۱۲۰ کیلومتری چابهار و ۵۰ کیلومتری مسیر چابهار-راسک قرار دارد، مرز سراوان در کهک و منطقه تفتان میرجاوه ازجمله مهم‌ترین گذرگاه مرزی میان ایران و پاکستان به‌شمار می‌رود. منطقه ریمدان از سال ۹۵ برای جابه‌جایی رسمی کالا میان ایران و پاکستان مشخص شده است. این گذرگاه مسیر ریلی ایران را به پاکستان و شبه‌قاره هند وصل می‌کند؛ بنابراین ظرفیت‌های بسیار خوب مرزی برای توسعه تجارت خارجی میان دو کشور وجود دارد. بخش اصلی تجارتی که تاکنون به صورت رسمی میان ایران و پاکستان وجود داشته مرتبط با صادرات انرژی از ایران است، زیرا شرکت نفت مجوزهایی در این زمینه صادر کرد؛ به طوری که از این محل سالانه حدود شش میلیارد دلار مبادله مالی شکل می‌گیرد.

صادرات کاشی و سرامیک

بخش دیگر، کالاهای تجاری است که قابلیت بسیار زیادی برای توسعه روابط دارد و ازجمله می‌توان به نیاز عظیم پاکستان به واردات کاشی و سرامیک تولیدی ایران پرداخت. با توجه به کیفیت بین‌المللی قابل‌توجه کاشی و سرامیک تولید ایران، پاکستان خریدار بسیار خوبی برای این محصول است؛ ضمن این‌که پاکستان به واردات کالاهای مختلفی از ایران نیاز دارد. انتظار می‌رود دستگاه دیپلماسی کشور زمینه‌های لازم را برای بازاریابی تجار و تولیدکنندگان ایرانی در پاکستان فراهم کند.

پاکستان در زمینه محصولات پتروشیمی و پلاستیک مشتری بسیار خوبی است؛ بنابراین باید در بازار پاکستان به شکل مدون بازاریابی کرد تا نیازهای مختلف این کشور شناسایی شود. ایران می‌تواند برخی کالاهای تولید پاکستان را که در کشور تولید نمی‌شود یا مزیت تولید ندارد، وارد کند. اگر تبادل تجاری به شکل جدی و سازمان‌یافته میان دو کشور ناظر بر حل مشکلات گمرکی و تفاهم در موضوعات مرتبط با تعرفه صادرات و واردات شکل بگیرد، قطعا زمینه‌های لازم برای تحقق ۱۰ میلیارد دلار تبادل تجاری میان دو کشور وجود دارد و موضوع مدنظر دولت سیزدهم محقق می‌شود.

نوسازی ماشین‌آلات

با توجه به این‌که بخش قابل توجهی از ماشین‌آلات صنعتی و معدنی کشور در مسیر فرسودگی قرار دارد و برای جهش و رشد تولید نیازمند واردات ماشین‌آلات و فناوری‌های روز دنیا هستیم، پاکستان که تحریم نیست، می‌تواند واسطه واردات ایران باشد و به‌راحتی کالاهای مورد نیاز ایران را از اروپا و آمریکا وارد کند و در ازای واردات، کالای ایرانی به پاکستان صادر شود. میان چین و هند بر سر موضوع بندر گوادر و چابهار رقابت وجود دارد، زیرا چینی‌ها نزدیک به ۴۶ میلیارد دلار در بندر گوادر سرمایه‌گذاری کرده‌اند و مایلند خط ترانزیتی از گوادر به مناطق مختلفی در پاکستان و چین حتی تا افغانستان بکشند اما با توجه به این‌که قرار است هندی‌ها سرمایه‌گذاری عظیمی در بندر چابهار داشته باشند و به‌دلیل این‌که چین و هند در این زمینه رقابت دارند؛ چین راه‌حلی مبنی بر این ارائه داده که در بندر گوادر و چابهار شریک باشند. بر مبنای این شراکت، خط آهنی از بندر گوادر تا چابهار به آسیای مرکزی از سویی و راه‌آهن از چابهار به سمت زابل و افغانستان و شعبه دیگر از سمت خراسان جنوبی و خراسان رضوی از سوی دیگر کشیده شود تا به سرخس و خط آهن ترکمنستان وصل شود و کل آسیای مرکزی را پوشش دهد. با توجه به این‌که منطقه چابهار تحت تحریم‌های آمریکا قرار نگرفته و رقابت بر سر این منطقه و تجارت خارجی میان کشورهای یاد شده بالاست، باید منتظر ماند عاقبت رقابت چه می‌شود و ایران در همکاری با کشورهای یاد شده چه نتیجه مالی و اقتصادی‌ای می‌تواند کسب کند.

درنگ

طرح انتقال گاز

طرح انتقال گاز ایران به پاکستان از حدود ۱۵ سال پیش طراحی و اجرا شد که تاکنون به‌دلایل مختلفی وارد فاز عملیاتی نشده بود اما با حضور مقامات ایران در پاکستان و مذاکرات صورت گرفته و با ابراز تمایل طرف پاکستانی، این موضوع اکنون به مرحله اجرا نزدیک‌تر شده است.

براساس توافق اولیه، قرار بود این خط لوله ۲۷۰۰ کیلومتری، گاز صادراتی ایران را از مسیر پاکستان به هند منتقل کند. پیش‌بینی شده بود که در صورت توافق نهایی، ۱۱۰۰ کیلومتر از این خط لوله در ایران، ۱۰۰۰ کیلومتر در پاکستان و ۶۰۰ کیلومتر در هند احداث شود. طبق طرح اولیه قرار بود روزانه ۱۵۰ میلیون مترمکعب گاز ایران به هند و پاکستان صادر شود که از این مقدار، ۹۰ میلیون مترمکعب برای هند و ۶۰ میلیون مترمکعب برای پاکستان در نظر گرفته شده بود که البته این ایده عملی نشد. هند با بهانه‌هایی درباره امنیت و قیمت معاهده، نسبت به آن سرد شده و از تعهد سه جانبه کناره‌گیری کرد. بعد از آن در سپتامبر ۲۰۱۲، عملیات اجرایی معاهده آغاز شده و روسای جمهور وقت ایران و پاکستان توافق کردند که در این زمینه همکاری داشته باشند. براساس این همکاری، پیش‌بینی شده بود که پاکستان نیز خط لوله خود را طی ۲۲ ماه تا مرز ایران بکشد.

همچنین براساس این معاهده گازی، قرار شد با شروع عملیات لوله‌گذاری تا سال ۱۳۹۳، صادرات گاز از طریق خط لوله به کراچی آغاز شود. این قرارداد ۲۵ ساله، ایران را متعهد کرد که صادرات گاز در روز از حجم ۱۴ میلیون مترمکعب را آغاز کرده و آن را در دو فاز به ۲۱ و ۳۰ میلیون مترمکعب افزایش دهد.

آن‌طور که جواد اوجی، وزیر نفت اعلام کرده؛ اسلام‌آباد برای بهره‌برداری سریع خط لوله صادراتی گاز ایران به پاکستان (آی‌پی) علاقه‌مند بوده و طرف پاکستانی مشتاق است هرچه زودتر تزریق گاز به خط لوله آی‌پی انجام شود، پاکستان برای تسریع این کار در حال تنظیم قرارداد با شرکت‌های مختلف است. وی افزود: با اقدام‌هایی که انجام خواهد شد، امیدواریم طبق قرارداد بین‌المللی که بین ایران و پاکستان امضا شده است، در دوران فعالیت دولت سیزدهم شاهد صادرات گاز به پاکستان باشیم.

انرژی

برای مصرف بهینه جایزه می‌دهیم

مدیرعامل توانیر از اعطای جایزه خودرو به مشترکانی که در مصرف برق صرفه‌جویی کنند، به قید قرعه خبر داد. مصطفی رجبی مشهدی، مدیرعامل شرکت توانیر در نشستی خبری اظهارکرد: مشترکانی که در تابستان امسال مصارف برق خود را نسبت به سال قبل کاهش دهند، علاوه بر برخورداری از پاداش روی قبوض و رایگان شدن قبض برق، از جوایز متنوعی چون خودرو و لوازم خانگی که به قید قرعه به افرادی که در مصرف برق صرفه‌جویی کرده‌اند اعطا می‌شود، برخوردار خواهند شد.

وی افزود: برای تابستان امسال ۴۷ میلیون جایزه غیرنقدی برای مشترکان برق پیش‌بینی شده است. مدیرعامل توانیر با بیان این‌که تعرفه برق در سال ۱۴۰۳ هیچ تغییری نخواهد داشت، گفت: کسانی که بیش از ۲/۵ برابر الگو مصرف برق دارند، به ازای هر کیلووات ساعت مازاد بر ۲/۵ برابر الگو، ۲۷۰۰ تومان پرداخت خواهند کرد که مطابق با قیمت خرید برق تجدیدپذیرها خواهد بود. سخنگوی صنعت برق خاطرنشان کرد: همچون سال گذشته برای هر کیلووات صرفه‌جویی در مصرف برق مشترکان خانگی ۲۰۰۰ تومان پاداش تعیین شده که مشترکان می‌توانند ضمن برخورداری از این پاداش نقدی که در قبوض برق آنها لحاظ می‌شود، در قرعه‌کشی اهدای جوایز ارزنده‌ای که از آنها یاد شد نیز شرکت کنند.

رجبی مشهدی در ادامه به طرح نیروگاه‌سازی توسط صنایع انرژی‌بر مطابق قانون مانع‌زدایی از صنعت برق اشاره کرد و گفت: تاکنون ۱۷ هزار مگاوات موافقت اصولی احداث نیروگاه صنعتی صادر شده که از این میزان ۱۳۶۹ مگاوات واحد نیروگاهی احداث و به شبکه سراسری برق کشور متصل شده که این میزان تا اوج بار تابستان امسال به ۱۸۷۱ مگاوات خواهد رسید. وی با بیان این‌که صنایع نیروگاه‌ساز علاوه بر این که می‌توانند برق مازاد خود را به صنایع دیگر صادر کنند، گفت: حتی اگر صنایع موفق به انجام این کار نشوند، صنعت برق با قیمت‌های جذابی برق آنها را خریداری خواهد کرد.

رجبی مشهدی در عین حال تصریح کرد: صنایعی که در این طرح مشارکت نکرده و مبادرت به ساخت نیروگاه نکردند، در اولویت برنامه‌های مدیریت مصرف صنعت برق در دوره اوج بار تابستان قرار خواهند گرفت و صنایع سازنده نیروگاه، مطابق با ظرفیت ایجاد کرده از این برنامه‌ها معاف خواهند بود.

مدیرعامل توانیر با بیان این‌که برای گذر از پیک تابستان ۱۴۰۳ در مجموع ۱۸۰ اقدام در شش محور تدوین شده است، گفت: تابستان امسال براساس پیش‌بینی‌های سازمان هواشناسی، تابستانی گرم‌تر از نرمال با افزایش دو تا سه درجه‌ای هوا بیشتر از شرایط نرمال تابستان خواهد بود که در این صورت، تأثیر گرمای هوا را بر رشد مصرف برق خواهیم داشت.

وی افزود: سه سناریوی رشد مصرف ۳/۵ درصدی، ۴/۵ درصدی و ۶ درصدی برای تابستان امسال پیش‌بینی شده که در حداقل میزان رشد مصرف، میزان اوج تقاضای برق به ۷۵ هزار و ۵۰۰ مگاوات می‌رسد و در صورت تحقق پیش‌بینی سازمان هواشناسی مبنی بر گرمای تابستان، رشد ۶ درصدی در مصرف برق رخ خواهد داد که اوج تقاضای برق را به ۷۷ هزار و ۷۵۰ مگاوات می‌رساند.

تحریم‌های جدید آمریکا علیه ایران روی کاغذ می‌ماند

بلومبرگ با ابراز این‌که «بازار نفت در زمان حاضر شدیدا به هرگونه کاهش عرضه حساس است.»، نوشت: دولت آمریکا از ترس افزایش قیمت نفت، تحریم‌های جدید کنگره علیه نفت ایران را اجرانخواهد کرد.

این تحریم‌ها در پایان هفته گذشته از سوی مجلس نمایندگان آمریکا به تلافی پاسخ موشکی ایران به رژیم صهیونیستی ارائه شد. این نمایندگان به‌روی کاغذ متعهد شده‌اند دامنه تحریم‌های صادرات نفت خام ایران را با گسترش آن به بنادر، نفتکش‌ها و پالایشگاه‌های خارجی دخیل در تجارت نفت این کشور، بیشتر کنند. اما تحلیلگران بازار نفت عقیده دارند بایدن تمایلی به هر اقدامی که باعث افزایش قیمت نفت خام یا بنزین شود، ندارد. برخی متخصصان می‌گویند بایدن احتمالا معافیت‌هایی برای این تحریم‌ها در نظر می‌گیرد و آنها را به‌طور قطعی اجرایی نخواهد کرد. این شرایط تا حدی مشابه وضعیتی است که دولت بایدن با روسیه و حمله این کشور به اوکراین داشت؛ کاخ سفید تحریم‌هایی علیه روسیه وضع و تلاش کرده است درآمد این کشور را محدود کند اما از طرف دیگر اجازه ادامه صادرات نفت این کشور را هم داد تا عرضه جهانی مختل نشود و تورم بیش از پیش افزایش پیدا نکند. این ملاحظات در سالی لحاظ می‌شود که انتخابات ریاست جمهوری آمریکا در پیش است. آمریکا حتی اجازه ادامه صادرات نفت ونزوئلا را با وجود تمدید تحریم‌ها علیه این کشور داده است. بسیاری عقیده دارند تاجران نفت اهمیتی به این تحریم‌های جدید نمی‌دهند چون مطمئنند دولت بایدن معافیت‌هایی برای ادامه صادرات نفت ایران معرفی می‌کند؛ مثل کاری که با نفت روسیه انجام داد.